

עפ"א 11587/01/19 - ועדה מקומית לתכנון לב הגליל נגד א"א

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 11587-01-19 ועדה מקומית לתכנון לב הגליל נ' א"א

בפני כבוד השופט נאסר ג'השאן
המעוררת
נגד
המשיב
א"א
ועדה מקומית לתכנון לב הגליל

פסק דין

1. לפני ערעור על קולת העונש שהוטל על המשיב בגזר הדין שניתן בתיק תו"ב 8586-05-16 בבית משפט השלום בקריות (כב' השופט שלמה ארדמן) מיום 21.11.2018 (להלן: "גזר הדין").

רקע ועובדות כתב האישום:

2. המשיב הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ביצוע עבודות בניה ללא היתר ושימוש חורג ללא היתר, לפי סעיף 204(א) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק").

3. על-פי עובדות כתב האישום המתוקן, בהן הודה המשיב, הוא ביצע במקרקעין שייעודם מגורים, ללא איחוד וחלוקה, הנמצאים בגוש 19354, חלקה 4 מאדמות עראבה (להלן: "המקרקעין"), עבודות בניה ושימוש חורג שכללו הקמת בניין בן ארבע קומות בשטח כולל של כ-840 מ"ר, הכולל קומת מרתף, קומת קרקע וקומה א' כאשר כל קומה בשטח של כ-240 מ"ר וקומה ב' בגודל כ-120 מ"ר. צוין בכתב האישום כי ייעוד המקרקעין כאמור הנו למגורים ללא איחוד וחלוקה וזאת על-פי התכנית החלה על המקרקעין שמס' ג/20566 מאושרת. עוד צוין כי קיימת תכנית איחוד וחלוקה ללא הסכמה, אשר טרם אושרה.

4. בישיבת יום 4.6.2018 שהתקיימה בבית משפט קמא, חזר בו המשיב מכפירתו, הודה בכתב האישום לאחר תיקונו. הצדדים טענו לעניין העונש בישיבת יום 21.11.2018. לאחר ששמע את טענות הצדדים, נתן בית משפט קמא את גזר דינו ובו עמד בית על חומרת העבירות אשר יוחסו למשיב וקבע כי קיימים במקרה דנן מספר שיקולים אשר יש לקחת בחשבון; מחד הבניה ללא היתר והיקפה, ומאידך המצוקה במגזר הערבי בתחום הדיור, וכן העובדה כי המצב התכנוני במקרקעין התקדם ואושרה תכנית מפורטת

בשנת 2018, והמשיב הגיש בקשה להיתר, אשר תלויה ועומדת לאישור בפני הועדה המקומית. בקביעת מתחם העונש ההולם, התחשב בית משפט קמא בתכנון שקדם לביצוע העבירה ובנזק אשר נגרם כתוצאה מביצוע העבירה לאינטרס הציבורי. עוד קבע בית משפט קמא, כי הסיבות שהביאו את המשיב לביצוע העבירות הנן סיבות כלכליות ומשפחתיות. באשר למצבו הכלכלי של המשיב נקבע כי מדובר באדם בעל נכות מהמל"ל בשיעור 75%, שאינו מסוגל לעבוד מחמת מחלתו, ומתקיים מקצבת נכות מהמוסד לביטוח לאומי וכן ממשכורתה של רעייתו. על כן, קבע בית משפט קמא כי להקל באופן משמעותי בעונשו של המשיב מתיקים אחרים בהיקף בניה זהה. לאור האמור קבע בית משפט קמא כי מתחם העונש ההולם את העבירות נשוא הדיון נע בין קנס בסך 60,000 ₪ עד ל-90,000 ₪, כפל אגרה והתחייבות.

5. בקביעת העונש המתאים למשיב בתוך מתחם הענישה שנקבע, קבע בית משפט קמא כי המשיב הודה בעובדות כתב האישום וכן פעל להכשרת הבניה, ובשים לב למצבו הרפואי של המשיב ומצבו הכלכלי יש להקל במידת העונש שיש להטיל עליו. על כן, ובהתחשב ביתר טיעוני הצדדים לעונש, דן בית משפט קמא את המשיב לעונשים כדלקמן:

- א. קנס כספי בסך 70,000 ₪ או 120 ימי מאסר תחתיו כאשר סכום הקנס ישולם ב- 35 תשלומים שווים.
- ב. התחייבות כספית בסך 60,000 ₪ להימנע מלעבור אחת העבירות המנויות בפרק י' לחוק התכנון והבניה במשך שנתיים.
- ג. כפל אגרת בנייה בסך של 50,400 ₪.
- ד. צו הריסה וצו איסור שימוש למבנה שיבוצע על-ידי המשיב. הצו עוכב למשך 6 חודשים על מנת לאשר למשיב להוציא היתר בנייה כדין.

נימוקי הודעת הערעור:

6. המערערת אינה משלימה את העונש שהוטל על המשיב, והיא מבקשת להתערב בגובה הקנס, בגובה סכום ההתחייבות, בפריסת הקנס ובארכה שניתנה לביצוע צו ההריסה וצו איסור השימוש. נטען בהודעת הערעור, כי גזר דינו של בית משפט קמא חורג לקולה באופן המצדיק ומחייב את התערבות ערכאת הערעור. נטען, כי מתחם העונש ההולם שנקבע על-ידי בית משפט קמא אינו הולם את מדיניות הענישה המקובלת ואת העונשים המוטלים בעבירות נשוא הדיון. על כן, עתרה המערערת להורות על הטלת עונש קנס גבוה ומשמעותי על המשיב וכן לקצר באופן משמעותי את תקופת עיכוב ביצוע צו ההריסה.

7. המערערת עמדה בהודעת הערעור על האינטרסים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירות, בין היתר על הפגיעה בהליך ובמרקם התכנוני והפגיעה בשלטון החוק. נטען כי מאחר ומדובר בעבירות בעלות אופי

כלכלי, הרי על העונש להלום את חומרת העבירה ולאין את הרווח שנוצר ממנה. נטען, כי בענייננו אין המדובר במצב שאליו נקלע המשיב, אלא בעבירת בנייה לשם יצירת עובדות מוגמרות בשטח. נטען כי התנהגות המשיב, כפי שתוארה בכתב האישום, מלמדת כי מורא הדין אינו חל עליו וכי מערכת החוקים אינה יותר מהמלצה עבורו.

8. לטענת המערערת טעה בית משפט קמא, עת נתן משקל רב לנסיבות האישיות והמשפחתיות של המשיב וזאת במקום ליתן את כובד המשקל לשטח הבניה הגדול ולייעוד המקרקעין. עוד נטען בהקשר זה, כי שגה בית משפט קמא עת הטיל קנס החורג באופן קיצוני לקולה ואפשר למשיב לשלמו ב- 35 תשלומים. נטען, כי פריסת התשלומים היא בבחינה "מתן פרס לעברין", והיא נוגדת את מדיניות הענישה ותכליתה ומהווה פגיעה בהרתעה.

9. עוד הוסיפה המערערת כי רק גדיעה של תוצאות העבירה במועד מקודם ככל האפשר, מבלי לאפשר סחבת וניסיונות הכשרה בדיעבד, יהיה בה כדי להעביר את המסר הנכון ולפיו בנייה ללא היתר אינה כדאית. על כן יש להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא ולהורות על קיצור תקופת עיכוב הביצוע באופן משמעותי.

10. באשר למתחם הענישה ההולם את העבירה לפי נסיבותיה, נטען כי לעניין הקנס, המתחם הוא בין סך 210,000 ₪ לסך 250,000 ₪.

תמצית טיעוני הצדדים בדיון:

11. בדיון אשר התקיים בפניי ביום 11.03.2019 חזר ב"כ המערערת על האמור בהודעת הערעור.

12. מנגד, ב"כ המשיב עתרה להורות על דחיית הערעור. נטען כי המשיב השיג היתר בתנאים ביום 05.02.2019 (דהיינו לאחר מתן גזר הדין), וכיום הוא פועל מול המהנדס על מנת לעמוד בכל תנאי ההיתר. בהודעה שהוגשה לאחר הדיון, הודיע המשיב כי הוא מילא אחר מרבית תנאי ההיתר. עוד נטען, כי העונש שהוטל על המשיב אינו חורג לקולה, ובית משפט קמא איזן נכונה בין כלל רכיבי הענישה, ועל כן אין מקום להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא.

נטען, כי המערערת לא הוכיחה, כי המשיב הפיק בפועל רווח או טובת הנראה במקרקעין, שכן מדובר בבניה על קרקע המיועדת למגורים, ואין המדובר בבנייה על שטח חקלאי או ציבורי. ב"כ המשיב הפנתה למצבו הרפואי הקשה של המשיב, אשר סובל ממחלה קשה ומבעיות נפשיות. נטען, כי משפחתו כוללת אשה ו-7 ילדים אשר מתקיימים מהלוואות, כאשר אחד מילדיו סובל מפגור שכלי ונדרשים משאבים רבים להעניק לו את הטיפול הדרוש. עוד נטען כי אין להתעלם מהסכום של כפל האגרה אשר הושת על המשיב שעל סך 50,000 ₪.

דין והכרעה:

13. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים, ועיינתי בהודעות משלימות שהגישו שוכנעתי כי בנסיבות העניין אין מקום להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא, ויש להורות על דחיית הערעור.

14. "הלכה היא, כי ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בעונש שהושת על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם נפלה בגזר הדין טעות מהותית או כאשר העונש סוטה באופן ניכר ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות" (ע"פ 6007/13 אבו שהאב נ' מדינת ישראל (20.01.2015); ע"פ 8204/14 זלום נ' מדינת ישראל (15.04.2015); ע"פ 8109/15 אביטן נ' מדינת ישראל (09.06.2016)).

איני סבור כי המקרה דנן, נופל בגדר אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות כאמור. העונש שהושת על המשיב משקף את חומרת מעשיו, תוך איזון הולם של כלל השיקולים לקולה ולחומרה, לרבות נסיבות ביצוע העבירה, נסיבות אישיות חריגות של המשיב והשגת היתר לבנייה. משכך לא מצאתי כי מקרה זה מצדיק התערבות ערכאת הערעור.

15. המשיב הורשע כאמור בביצוע ביצוע עבודות בניה ושימוש חורג שכללו הקמת בניין בן ארבע קומות בשטח כולל של כ-840 מ"ר, כאשר ייעוד המקרקעין למגורים, ללא איחוד וחלוקה. כפי שקבע בית משפט קמא ובצדק, מדובר בעבירות אשר פוגעות בשלטון החוק ויש להילחם בהן על-ידי הטלת עונשים כבדים, כאשר במקרה זה יש לקחת בחשבון את היקף הבניה הגדול שבוצעה ע"י המשיב. אין להקל ראש בהתנהלות חמורה זו אשר פוגעת לא רק במערך התכנוני במדינת ישראל, כי אם גם בשלטון החוק ובית המשפט מצווה לנהוג בגישה מחמירה במקרים כגון דא (ראו: ע"פ 5587/17 עיסא נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה מבוא העמקים (30.11.2017); ע"פ 2809/05 טסה נ' מדינת ישראל (22.05.2005)). לעניין זה יפים הדברים שנקבעו ברע"פ 189/14 מודלג' נ' מדינת ישראל (03.03.2014):

"כפי שנקבע לא אחת, עבירות התכנון והבניה הפושות בארצנו, הגיעו לכדי רמה של "מכת מדינה", דבר המחייב נקיטת יד קשה נגד העבריינים. יפים, לעניין זה, דברי השופט ס' גובראן ברע"פ 6665/05 מריסאת נ' מדינת ישראל (17.5.2006): 'על העונש שנגזר על מי שמורשע בעבירות נגד חוקי התכנון ובניה לשקף את חומרת המעשים והפגיעה בשלטון החוק ולשמש גורם הרתעה נגדו ונגד עבריינים פוטנציאליים, במטרה להפוך את ביצוע העבירות לבלתי כדאיות מבחינה כלכלית. כבר נפסק בעבר, כי בתי-המשפט מצווים לתת יד למאבק בעבירות החמורות בתחום התכנון והבניה, שהפכו לחזון נפרץ בימינו'"

16. מעיון בגזר דינו של בית משפט קמא נראה כי בקביעת מתחם העונש ההולם, נשקלו כדבעי נסיבות ביצוע העבירה, בין היתר חומרת העבירות והערכים שנפגעו מביצוען. מדובר בהיקף בניה גדול בשטח

כולל של כ-840 מ"ר, על קרקע שאמנם ייעודה מגורים אך נדרשת תכנית מפורטת של איחוד וחלוקה. מנגד, התחשב בית משפט קמא, בעבודה כי המצב התכנוני במקרקעין התקדם, כאשר אושרה תכנית מפורטת והמשיב הגיש בקשה להיתר בחודש 05/2018, וכן התחשב בית משפט קמא, כמצוות סעיף 40 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, במצבו הכלכלי של המשיב לצורך קביעת מתחם קנס הולם. יצוין עוד, כי במעמד הדיון בערעור הוצג אישור על מתן היתר מותנה ונראה, כי חרף טענות המערער כי אין להתחשב בעובדה זו, סברתי כי יש להתחשב בה, שכן אין דינו של מי שבנה בקרקע חקלאית ללא היתר, כדין מי שבנה בקרקע לבנייה והשיג את ההיתר לאחר מכן, זאת מבלי להקל ראש בחומרת מעשיו של המשיב. אציין עוד, כי לא הוכח בפני בית משפט קמא כי הבנייה ללא היתר נועדה לסכל תכנון עתידי ואף עובדה זו מהווה שיקול לקולא.

17. בית משפט קמא קבע על בסיס החומר שהובא בפניו, כי מדובר בנכה, בדרגת נכות בשיעור 75% אשר מוכר על-ידי המוסד לביטוח לאומי, אינו מסוגל לעבוד מחמת מחלותיו ומתקיים מקצבת נכות וממשכורתה של רעייתו. על כן קבע בית משפט קמא כי לאור נתוניו של המשיב, יש להקל באופן משמעותי בעונש שיש להשית עליו.

18. במכלול הנסיבות, נראה כי מתחם הענישה שנקבע על-ידי בית משפט קמא נתן ביטוי לכלל השיקולים הנדרשים, כך שאין מקום להתערב בו. בהקשר זה יצוין כי מעיון במדיניות הענישה הנוהגת בעבירות עסקין, כאשר מדובר בהיקף בניה דומה, מעיד כי המתחם שנקבע על-ידי בית משפט קמא מתיישב עם מדיניות הענישה הנהוגה; ראו לעניין זה: עפא (חי') 2941-12-17 **ועדה מקומית לתכנון לב הגליל נ' עאסלה** (18.12.2017) בגדרו הושת על המשיבה שהקימה תוספת למבנה קיים ובניית שתי קומות נוספות בהיקף של 540 מ"ר בקרקע שייעודה למגורים קנס בסך 70,000 ₪ וענישה נלווית כאשר אף שם הושג היתר בתנאים; וכן עפ"א (חי') 43681-07-17 **דראושה נ' הוועדה לתכנון לב הגליל** (02.11.2017), הוטל על המערער קנס בסך 60,000 ₪ בגין בניית בניין בן שלוש קומות בשטח כולל של 512 מ"ר, כאשר המערער קיבל היתר בניה טרם מתן גזר הדין.

19. בקביעת העונש המתאים למשיב בתוך המתחם, לא נעלמו מעיני בית משפט קמא, הודאתו של המשיב, מאמציו להכשרת הבניה הלא חוקית במהלך השנים, היעדר עבר פלילי, מצבו הבריאותי והכלכלי כמתואר לעיל, כאשר החמרה בעונשו עלולה להשפיע על חייו באופן ממשי.

20. סבורני כי בנסיבותיו של תיק זה לא מתעוררות נסיבות המצדיקות התערבות ערכאת הערעור, וזאת ובשים לב לנסיבות של המשיב המפורטות לעיל, בין היתר הודאתו, לקיחת אחריות, וכן לאור העובדה כי ניתן היתר בניה מותנה בקיום תנאים שמרביתם קוימו. בנוסף, בהתחשב בנסיבותיו האישיות של המשיב כמפורט לעיל ומשמעות הקנס שהושת על משפחתו, לא מצאתי כי העונש שנקבע על-ידי בית משפט

קמא מצדיק התערבות ערכאת הערעור.

21. לאור כל האמור, ומשלא נפלה שגגה בגזר דינו של בית משפט קמא, אני מורה על דחיית הערעור.

22. המזכירות תמציא העתק מפסק הדין לצדדים.

ניתן היום, כ"ה אדר ב' תשע"ט, 01 אפריל 2019, בהעדר הצדדים.